

TERORISMUL - AMENINȚARE GLOBALĂ MAJORĂ ÎN SECOLUL XXI

TERRORISM – A MAJOR GLOBAL THREAT IN THE 21ST CENTURY

*Gl. bg (r) prof. univ. dr. Florian TUCĂ**
*Col. (r) prof. univ. dr. Eugen SITEANU***

Rezumat: Terorismul reprezintă o amenințare globală gravă la adresa omeniții, a securității naționale, dar și internaționale și, de aceea, subiectul este de mare actualitate. Autorii prezintă succint o analiză obiectivă a atacurilor teroriste și a fenomenului terorismului, din care a rezultat că probabilitatea de reușită a unui atac terorist este foarte ridicată în raport de costurile totale pentru pregătirea și executarea acțiunii, și că posibilitatea ca teroristul sinucigaș să fie prins și interogată este de asemenea extrem de mică. Autorii au ajuns la concluzia că pe plan național sunt necesare cercetări și analize ale metodologiei de cercetare în domeniul terorist, dar mai ales ale calității legislației în acest domeniu în scopul elaborării unui cadru legislativ adecvat în domeniul fenomenului terorist.

Cuvinte-cheie: fenomenul terorismului; amenințare globală; securitate națională; analiză obiectivă; legislație adecvată.

Abstract: Terrorism is a serious global threat to mankind, as well as to national and international security, and that is why the subject is topical nowadays. The authors briefly present an objective analysis of terrorist attacks and the terrorist phenomenon in general which demonstrates that the likelihood of conducting a successful terrorist attack is very high as compared to the total costs for preparing and conducting the action and the possibility of catching and interrogating the suicidal terrorist is rather small. Thus, the authors came to the conclusion that there is a real need, nationally, for research and analyses of the research methodology in the terrorist field, and especially the quality of laws in this domain in order to create a proper legal framework with respect to terrorism.

* Membru al Academiei Oamenilor de Știință din România, istoric.

** Membru corespondent al Academiei Oamenilor de Știință din România, consilier al președintelui Asociației Naționale a Cadrelor Militare în Rezervă și în Retragere „Alexandru Ioan Cuza”, vicepreședintele Asociației Absolvenților Universității Naționale de Apărare „Carol I”, membru în consiliul editorial și redactor șef al Revistei de Științe Militare.

Keywords: terrorism; global threat; national security; objective analysis; proper laws.

Terrorismul este un subiect de mare actualitate care preocupă individul uman indiferent de religia căreia îi este adept.

Oricine știe, astăzi, că terorismul reprezintă o amenințare globală gravă la adresa omenirii, a securității naționale, dar și internaționale. Nicio țară, oricât de puternică ar fi, nu-și mai poate asigura de una singură securitatea pentru că terorismul, organizațiile de crimă transnațională, migrația în masă a populațiilor și alte amenințări nu se pot contracara decât prin cooperarea tuturor statelor democratice în domeniul securității și prin efortul comun al acestora.

La începutul noului mileniu, schimbările care s-au produs prin evoluția societății umane au determinat o modificare de paradigmă a securității întrucât siguranța vieții oamenilor a alunecat pe panta abruptă a incertitudinii, iar acțiunile teroriste se produc în cele mai neașteptate locuri și momente și în tot mai multe țări occidentale. Analiza obiectivă a atacurilor teroriste și a terorismului, în general, ridică multe dificultăți greu de surmontat, inclusiv definirea motivelor care l-au determinat pe (un) individ să devină terorist. Atacurile teroriste ridică semne de întrebare și determină numeroase implicații sociale, economice, politice și militare în statele și comunitățile/societățile care se confruntă cu asemenea acte bestiale.

Numărul din ce în ce mai mare de acte teroriste din ultimul deceniu ne face să credem că, astăzi, creșterea riscurilor, pericolelor și amenințărilor din anumite țări și regiuni este legată de persoanele născute, educate și crescute în zone conflictuale, cu un istoric social și educativ violent și în societăți închise dominate de ură, în care conducătorii formali/ informali sau liderii caută indivizi care sunt animați de dorința arzătoare de răzbunare, ca singur scop în viața lor. Aceștia sunt manipulați de organizațiile teroriste prin mesaje ideologice și religioase pentru a se sacrifica.

Probabilitatea de reușită a unui atac terorist este foarte ridicată în raport de costurile totale pentru pregătirea și executarea acțiunii, iar dacă este vorba de un terorist sinucigaș posibilitatea ca teroristul să fie prins și interogat este de asemenea extrem de mică după cum s-a dovedit deja în ultimii ani. Din cauza diversificării atacurilor teroriste, forțele armate specializate se pot implica în acțiuni sau atacuri antiteroriste și/sau contrateroriste. Cele din urmă sunt cunoscute prin sintagma operații contrateroriste. Soluționarea crizelor teroriste intră în sfera de decizie a factorului politic sau mai precis, a factorului politico-militar.

Acest articol are mai mult o dimensiune teoretică, decât una practic-aplicativă deoarece tratează atât aspectele psihologice și sociologice, cât și cele

tactice și strategice și mai puțin cele ce privesc acțiunile militare contrateroriste organizate și desfășurate în zona obiectivului - țintă teroristă.

Terorismul actual folosește echipamente și tehnologii de vârf sau sofisticate în acțiunile teroriste obținând efecte strategice cu forțe și mijloace de nivel tactic (puține și ieftine). Rezultă că și în operațiunile contrateroriste trebuie să se realizeze efecte strategice cu forțe și mijloace de valoare tactică din punct de vedere al efectului la țintă. Astfel, se vor utiliza de regulă vectori de lovire miniaturizați, dar cu precizie maximă de lovire a teroriștilor.

S-au realizat multe studii și cercetări referitoare la terorism în general și în special la terorismul sinucigaș, dar și la psihopatologia fenomenului terorist. Astfel, pe plan național sunt necesare cercetări și analize ale tipologiei de terorist, metodologiei de cercetare în domeniul terorist, dar mai ales ale calității legislației în acest domeniu și ale elaborării unui cadru legislativ adecvat în domeniul fenomenului terorist¹. Totodată, studiile românești ar trebui să identifice acele elemente psihosociale principale, dar și tipologiile de caracter ale indivizilor care optează să participe la atacuri teroriste. În aceste studii ar fi de dorit să se explice legăturile dintre atacul terorist și anumiți factori politici, ideologici, religioși, sociali și psihologici pentru a defini gradul de pericolozitate și unele metode/moduri de contracarare/contraatac care să fie reglementate în legislația națională și internațională. Așa, de pildă, conform unor studii ale ONU printre cauzele ascunse ale terorismului internațional se numără colonialismul, rasismul, situațiile de violare flagrantă a drepturilor omului și libertăților fundamentale, ocupația străină etc.²

Islamul și creștinismul sunt religii ale păcii și toleranței ceea ce înseamnă că este foarte probabil ca anumite forțe care au interese obscure să inițieze și să alimenteze ura și terorismul pentru că din senin, fără nicio intervenție a unor entități interesate, nu ar fi izbucnit cu atâta forță terorismul la începutul mileniului al treilea.³ Pentru a afla adevărul ar trebui să pornim de la întrebarea: cine nu își dorește pacea?, care poate fi reformulată: cine își dorește războiul neapărat? Și cine își dorește războiul terorist, care e cel mai ieftin război?

Toate aceste întrebări s-ar putea reduce la una singură: cine a depus eforturi și a consumat resurse apreciabile pentru a crea Statul Islamic? Nu cunoaștem toate răspunsurile, cunoaștem doar unul: în lupta pentru controlul și cucerirea resurselor

¹ Mihai-Ștefan Dinu, *Cauze strategice și implicații juridice ale actualiei crize a refugiaților din Europa*, Revista de Științe Militare nr. 3/2015, Editura Academiei Oamenilor de Științe din România, București, 2015, pp. 52-54.

² Rezoluția nr. 40/61 a Adunării Generale a ONU din 9 decembrie 1985.

³ Benoni Andronic, *Religia în procesul globalizării*, Revista de Științe Militare nr. 1/2016, Editura Academiei Oamenilor de Științe din România, București, 2016, p.38.

Planetei Albastre una sau două puteri/unul sau doi actori globale(i) au reușit să instaureze un stat islamic pentru a-și realiza mai ușor interesele globale, căci ISIS (ISIL) reprezintă un pericol global. „Prin normele de drept internațional actualizate la activitățile umane moderne se pot consolida relațiile internaționale îmbunătățindu-se considerabil securitatea și stabilitatea mondială.”⁴

Aducem și un argument care să sprijine ideea sau ipoteza noastră că din senin nu ar fi apărut ISIS/ISIL: de exemplu, în România, comunitatea musulmană trăiește în pace și armonie, în Dobrogea, împreună cu cea românească de sute de ani. Acest model de conviețuire pașnică a funcționat în pofida numeroaselor războaie româno-turce pentru că turcii, tătarii și românii sunt uniți de credința în Creatorul universal, fie că este numit Dumnezeu sau Allah. Pericolul la adresa credincioșilor musulmani sau creștini o reprezintă intoleranța și sectele susținute financiar de anumite state care au scopul să dezbină comunitatea creștină, dar și cea musulmană și să distrugă armonia interetnică/interreligioasă care are o vechime de aproximativ opt secole în Dobrogea. Deci există state care urmăresc să folosească islamul în interes politic, pentru a alimenta extremismul și violența.

Nu vom încerca să dăm o definiție terorismului deoarece există o mulțime de definiții și încă nu s-a putut adopta în consens o definiție. Dar putem afirma că „islamul nu înseamnă terorism”⁵.

Islam și salam, din limba arabă, se traduc în română: supunere și pace. Dar liderii islamului vorbesc din ce în ce mai mult despre faptul că a sosit timpul reinstaurării Califatului, iar Vaticanul a atenționat Occidentul că ar fi amenințat cu islamizarea. În 2003 în Europa erau peste 23 de milioane de musulmani rezidenți (5% din populația Europei), iar în anul 2050 se estimează o creștere de la 5% la 20%, ceea ce reprezintă un pericol evident pentru UE deoarece în 30-40 de ani numărul de musulmani din Europa va fi mai mare decât numărul creștinilor.

Dacă se analizează atât atacurile teroriste care au avut loc, cât și cele posibile, adică viitoarele atacuri, din punct de vedere al caracteristicilor acestora, se pot anticipa unele scenarii ale viitoarelor atacuri teroriste. Din numeroasele evenimente teroriste se pot desprinde multe exemple din care să rezulte organizațiile teroriste care au executat atacurile, obiectivele acestora, locul (locația) atacului, ținta (țintele), tacticile și strategiile teroriștilor. Pe baza unei asemenea sinteze (unui astfel de studiu) se pot estima/elabora câteva scenarii de atacuri teroriste viitoare posibile din punct de vedere logic, operațional și al caracteristicilor generale. Unele dintre aceste scenarii de atac nu pot fi

⁴ Mihai-Ștefan Dinu, *Norme de drept internațional și actuala ordine mondială*, Revista de Științe Militare nr. 1/2016, Editura Academiei Oamenilor de Științe din România, București, 2016, p. 74.

⁵ Anghel Andreescu, Nicolae Radu, *Jihadul islamic. De la „înfrângerea terorii” și „războiul sfânt” la „speranța libertății”*, RAO CLASS, București, 2015, p. 15.

contracarate/combătute cu actualele resurse antiteroriste. În această situație complexă ar fi necesară nu atât o evaluare posibilă, ci una probabilă a amenințării teroriste, adică o evaluare nu numai a caracterului atacului, ci și a capacității amenințării teroriste actuale.

Pentru securitatea națională analiștii de securitate ai fiecărui stat trebuie să facă „o prioritizare a activităților de securitate” care trebuie planificate și organizate de factorii de decizie ai țării respective, cu luarea în considerație a „numărului nelimitat de scenarii de atac posibil”⁶. Până acum nu s-a reușit să se explice cu claritate terorismul, însă acesta a putut să fie descris și s-a tras concluzia că prin terorism se înțelege folosirea ilegală a violenței împotriva indivizilor sau bunurilor acestora cu scopuri politice sau sociale de intimidare ori de constrângere a statelor, a celor care exercită puterea, a unor grupuri de oameni sau a unor indivizi pentru impunerea deciziilor politice sau pentru schimbarea comportamentului factorilor de decizie. Membrii rețelelor teroriste procură armament de diverse categorii, explozibili, întocmesc o serie de planuri diversioniste, angajează din ce în ce mai mulți membri ai grupurilor teroriste și continuă să execute atacuri teroriste. Începând cu anul 1970 teroriștii și-au sporit atacurile internaționale care au constat în ambuscade și capturare de ostatici, dar în secolul XXI metodele de luptă ale teroriștilor au început să se schimbe deoarece aceștia utilizează frecvent tehnologiile militare de vârf cum ar fi, de exemplu: dispozitivele pentru detonarea telecomandată, teroriști „kamikaze” care conduc mijloace de transport cu exploziv, lansatoare de rachete etc.

Cele mai cunoscute încercări de combatere a terorismului au fost elaborarea normelor juridice antiteroriste și încercările de contracarare prin forță, ceea ce nu reprezintă, în opinia noastră, soluții viabile și decisive, nici eficiente de contracarare a terorismului. Considerăm că soluțiile cele mai bune ar fi cele de identificare și eradicare a cauzelor terorismului și de înlăturare a factorilor care favorizează declanșarea și proliferarea acestui fenomen.

BIBLIOGRAFIE

Rezoluția nr. 40/61 a Adunării Generale a ONU din 9 decembrie 1985;
ANDREESCU A, RADU N, *Jihadul islamic. De la „înfrângerea terorii” și „războiul sfânt” la „speranța libertății”*, RAO CLASS, București, 2015;

⁶ Marius Hanganu, Georgică Slămnoiu, *Platformele de foraj marin românești și securitatea acestora*, Editura UNAp „Carol I”, București, 2010, p. 38.

- JONES L, *How Do International Economic Sanctions (Not) Work?*, The Foreign Policy, <http://fpc.org.uk>
- DINU M-Șt, *Cauze strategice și implicații juridice ale actualei crize a refugiaților din Europa*, Revista de Științe Militare nr. 3/2015, Editura Academiei Oamenilor de Științe din România, București, 2015;
- DINU M-Șt, *Norme de drept internațional și actuala ordine mondială*, Revista de Științe Militare nr. 1/2016, Editura Academiei Oamenilor de Științe din România, București, 2016;
- HANGANU M, SLĂMNOIU G, *Platformele de foraj marin românești și securitatea acestora*, Editura UNAp „Carol I”, București, 2010.

